Библиотека
Прозна путовања

Наслов оригинала
Daniel Pennac
Cabot-Caboche

© 1982 Editions Nathan, Paris – France, za prvo izdanje
© 2002 Éditions Nathan / VUEF, Paris – France
Originalno izdanje: Cabot-Caboche.
© за српски језик 2014: ОДИСЕЈА
© превод Ана А. Јовановић: Превод ове књиге регистрован у Ауторској агенцији за Србију под бројем 045/2014

Culture

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Данијел Пенак

ЦУКАЦ КУЦОВ

С француског превела
Ана А. Јовановић

Илустрације
Тихомир Челановић

Одисеја
Београд, 2014.

Пеку, Кану, Луку, Дијани,
Фантуу, Сузи, Бенжамену, Ибију,
Малиши, Алби, Свану, Биби, Болоу,
Жилијису, Блекију, Жибију, Уапију,
Гзанту и свим другим псима који
су ми, својим пријатељством,
указали посебну част.

I

ПРОКЛЕТИ ЏУКАЦ!

– Да знаш: прво и прво, кад је неко џукац, луталица – онда се, богами, не пренемаже, не изиграва господина!

Биберчица звоца ли, звоца. Има грозно пискав глас. Речи јој одскачу као лоптица која удара о зидове, таваницу, кухињски под. Звук њених речи меша се са звецкањем посуђа. Превише је буке. Куцов ништа не схвата. Спустио је уши: чека да је бес прође. Наслушао се он већ толико тога! Не узбуђује се превише кад га назову уличним псетом, луталицом. Јесте, џукац је, био је без газде, па шта? Никад се није тога стидео. Тако је – како је.

Сто му громова, како је само глас у Биберчице резак и продоран! И како уме да буде брбљива! Да му све четири ноге нису потребне за достојанствено држање, Куцов би сад најрадије предњим шапама запушио уши. Али му је увек било мрско да опонаша људе.

– ’Оћеш ли, најзад, да покусаш ту супу?

Неће: супу неће покусати. И даље упорно само гледа у своју чинију, склупчан: чупава лопта, нема и глува на све.

– Е па, лепо, богами, твоја воља, у реду, како год, али упозоравам те – сикће Биберчица – док ово не посрчеш, ништа друго нећеш добити за јело!

У том часу врата се отварају и Куцов угледа, на два центиметра од њушке, огромне ципеле: Велики Мошус улази.

– Каква је то дрека?

Ово је већ сасвим друкчији глас. Тај звук излази, као грмљавина, из големог тела Великог Мошуса: његове речи почињу да се котрљају по кухињи као камење у лавини или, пошто Куцов никада није видео праву лавину, као они расходовани кревети, покварени телевизори и разлупани фрижидери кад их истоварују на депонију у Вилневу, поред Нице. За Куцова је то баш ружно сећање, мучна успомена. Још ћемо причати о томе, мало касније.

– Дрека је због Куцова! Неће да једе супу!

– Па не мора зато, аман, таква грађа да се надигне! Остави га, мајку му, затвореног у кухињи – и готова ствар! На крају ће ту супу и те како смазати, видећеш.

Џиновска стопала се сад окрећу у месту и Велики Мошус напушта просторију, брундајући:

– Баш ми иде на живце, то псето...

„Псето“, ето још једне ружне речи за пса. А има их још толико, нимало похвалних: „кер“, „џукела“, „луталица“, „авлијанер“, „мешанац“, „џукац“... Куцов их све зна; одавно се више због њих не вређа.

– Јеси ли чуо? Остаћеш у кухињи! Читаву ноћ! Док ту супу, вала, не полижеш до последње капи!

Уф, ал' је то некаква казна! Као да је Куцов икада и имао право да спава негде другде, осим у кухињи! Као да су га некад, можда, пустили да ноћ проведе на салонском таписону, топлом и коврџавом као овчије руно, или на наслоњачу у предворју, са старим крављим вањем, или на кревету девојчице Јабучице...

Ледене кухињске плочице, хвала на питању, добро су му знане. Ништа ново. Туп-тап, туп-тап, Биберчица одлази ударајући потпетицама (једнако оштрим и убојитим као што су јој и речи), а онда трас! – врата се залупише. Наста мук. Дуги ноћни мук.

II

НИКО НИЈЕ РАСПОЛОЖЕН

Није да не осећа глад. Напротив. Није да супа нема укуса. Напротив. Супа кô супа. (Додуше, ако се добро оњуши, у овој се може разабрати далеки, танушни мирис меса – али сасвим, сасвим слабашан.)

Не: он супу неће да једе зато што је љут. А љут је зато што је Јабучица љута.

А када је Јабучица љута, увек одбија да поједе супу. Е, тад ни он неће супу. Никада. Из солидарности. Биберчица и Велики Мошус нису то повезали. Немају маште.

Елем, те вечери, Јабучица је све време за столом седела главе ослоњене о скупљене песнице. Куцов је одмах осетио да се спрема олуја. Кроз стиснуте вилице, тек би ту и тамо процедила понеку суву реч: само слог или два.

– Не. Н'сам гладна. Нећу. Брига ме.

Тако је одговарала на питања Биберчице, на наређења Великог Мошуса, на претње и његове и њене. На крају је Јабучица отишла у кревет, а да није ништа окусила нити се поздравила. Погледом је брзо прешла преко Куцова (онако како само она уме да погледа, и како само њега уме да погледа), тек да му стави до знања да је он ту сасвим недужан.

„Нема више ведрине овде“, помисли Куцов. Повукао је мало четку с фронцлама која је стајала у отвореном кухињском ормарићу и легао преко ње, зато што су подне плочице биле хладне. Сада, с њушком међу шапама, набраних већа, покушава да размишља пред хладном супом. „Да, јесте, нема сумње: одскора баш неко чудно расположење влада у овој кући“.

Не би умео да каже шта се тачно догађа, али се нешто спрема. Већ два-три дана, Велики Мошус и Биберчица гледају га попреко. Ако нешто разговарају, почну да шапућу чим је Јабучица у близини. Разуме се, Јабучица је то брзо приметила. Сад је и она подозриво осматрала родитеље, крајичком ока. А они су све чинили да избегну њен поглед, па би се узвртели, замуцкивали, трућали неке глупости (онако како се Јабу-

чица помете пред професорима, кад им објашњава да је изгубила школску торбу или заборавила рецитацију). Нешто необично виси у ваздуху, зар не? А онда, од пре два дана, Јабучица више ништа не једе. Ето докле се стигло. „Шта се то догађа?“ – пита се Куцов. Код људи му је одувек једно сметало: то што им је понашање *непредвидљиво*. Нису као пси (који подвију реп или накостреше длаку, па се лепо, без проблема, разуме да су љути); нису ни као мачке (могу до миле воље да изигравају сијамску финоћу, скоро увек можете погодити када ће вас огрепсти до крви); нису ни као променљиво време (Их! Време није могло да изненади Куцова, никада! Јер би осетио како се сви мириси мењају, па би се све бубице пробудиле, а птице би ниско летеле, обрушавајући се… не, Време није било издајнички превртљиво, нипошто). Али људи, то је посебан сој: с њима никад не знаш на чему си…

„Људи…“ – понавља Куцов у себи. Више и не зна у коме му правцу мисли иду. Муте му се слике у глави. Речи су му све ваздушастије, мекане као памук. Капци му падају. „Па“, помислио је, „да дремнем мало“. Покушава, последњом снагом, да отвори једно око. Али му већ шапе трче за сном. „Нема везе“, уздахнуо је. И заспао.

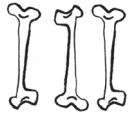

КАКО ЈЕ КУЦОВ ДОШАО НА СВЕТ

Као сви псећи снови, тако и они које снева Куцов, оживљавају најлепше тренутке његовог живота. Најлепше тренутке, али и оне друге. Читав његов живот, заправо. Али без реда. Рецимо, у њима поново види себе како трчи за галебовима на обали мора, у Ници.

Опружен на плажи, Велики Мошус се глупаво изругивао.

– Гледај, мајке ти, овог трапавка, није у стању чак ни галеба да у’вати, ал’ не одустаје: целог живота ће тако, безуспешно, да их гања!

То је било тачно. Али Велики Мошус појма није имао да Куцов, и те како добро, зна да никада неће уловити галеба. И галебови су знали да им од њега не прети никаква опасност. А ипак је Куцов и даље јурио за њима, по таласићима који су запљускивали обалу; а галебови су и даље узлетали, тик пред његовом њушком, уз оштар писак. Капљице пене би тад заискриле на сунцу, а бела крила запарала небеско плаветнило. Била је то чиста лепота. Била је то игра. Куцов

се тој игри препуштао сваки пут кад би му се указала прилика јер му живот, пре тога, није био баш весео и безбрижан.

И сад, ако у сну скичи док спава у кухињи, ако му њушка испушта пригушене јецаје, ако дрхтури од главе до шапе, можда се присећа својих псећих почетака, свог најранијег детињства. Нимало забавног.

У породици их је било петоро. Три брата, сестра и он. Тек што су се родили, а један људски глас разговетно је изговорио (глас који као да је дошао с неба и обрушио се, попут грмљавине, у картонску кутију која им је служила као кућа):

– Да видимо овако: трипут нула је нула; трипут пет је петнаест, пишем пет и памтим један; трипут један је три, плус онај један је четири, што укупно даје четиристо педесет; плус сто франака за женку, петсто педесет! Ми ћемо лепо, брате, извући овде бар пет стотина и педесет франака!

А онда је тај глас додао:

– Што се тиче овог јадника, баш је ругоба; нико га неће хтети, па боље да га одмах удавимо.

Тад је Куцов осетио како га хвата једна огромна шака, подиже га на вртоглаву висину, и онда – фииију! – урања у кофу ледене воде. Почео је да се копрца, да скичи, да завија и да се гуши, баш онако како се копрца, скичи, завија и гуши сада, у сну.

IV

ГАРАВА ЊУШКА

И шта се онда даље збило? Изгубио је свест? Никада се то неће сазнати, остаће вечна тајна. Сећа се само да га милује јутарње сунце, да су око њега безбројни мириси, да галебови круже високо на небу, док једна црна њушка крај њега, брундајући, истражује по гомили конзерви, старих гума, пробушених мадраца, разјапљених ципела; једном речју, по хрпи ђубрета.

– А, ево и тебе, најзад си отворио очи – каже Гарава Њушка надносећи се над њим. – Не може се рећи да си пожурио! Ниси неки лепотан, али си чврст, и те како! Треба да знаш да ретко ко преживи дављење, бокца ти малецкога...

Гарава Њушка га је нежно облизала, па наставила:

– Овако ћемо: пошто си отворио очи, искористи прилику да осмотриш околину и брзо научиш неке ствари. Ја те, вала, нећу вечно хранити: матора сам ти ја, и уморна; пре тебе сам на десетине таквих одгојила; за кога ви мене, уопште, сматрате? Вазда дужна да бринем за нејач? Фину сте ми ви, бокца вам вашег, улогу доделили... Па не, стварно, без шале...

На то је Куцов примио и други, дуги облиз. Имао је право на гутљај млека који је посисао из, додуше, прилично искрзане брадавице; али је млеко било јако и богато маснућама, пуног и лепог укуса који је подсећао на лешник, укуса који неће никад заборавити. Никад.

А ако је неко био способан брзо да учи, онда је то био Куцов! Ваља признати и да је депонија у Вилневу, поред Нице, била добра школа. Као да је неко на том месту сабрао сва искушења, сва задовољства и све опасности псећег живота.

Пре свега: тамошњи мириси. Било их је безброј! Мириси су ту пузали око Куцова, лебдели му над главом, вијугали, мешали се... Излућивали га! Таман би почео да прати један (нешто што је личило на мирис кожурице од сланине), и то је чинио веома приљежно („Размишљај“, гунђала је Гарава Њушка, „усредсреди се“). Приљубио би нос уз само тле, а онда би се наједном, да није знао ни зашто ни како, нашао на трагу неког другог (силовитог, оштрог мириса шкарпине[1], која је свој рибљи живот окончала у рибљој чорби). Збуњен, сео би онако како седају сви штенци – туп! – свом тежином би му гуза лупила о земљу.

– Аха, пландујеш, лутају ти мисли, шта се догађа?

Истог би се трена опет бацио на посао, право напред, журно, али би сад нањушио и пратио већ неки трећи мирис. Био је сасвим изгубљен, враћао се назад путем којим је дошао, па би се вртео укруг, па би потрчао као блесав, па би се укопао у месту, опет кретао, па се заносио као пијан – а онда наједном заспао,

[1] Шкарпина је риба велике главе и оштрих, крупних бодљи.

скроз-наскроз исцрпљен. Кад би се пробудио, Гарава Њушка би му предано лизала ране.

– Е, бокца ти твога, добро си се удесио, чудо да си ми жив остао! Није ти било довољно што си изгребао њушку поклопцем од конзерве, него си се још посекао о разбијену флашу. Па гледај где стављаш шапе, бокца ти малецког!

Мало-помало, научио је како да расплиће то запретено клупко мириса; штавише, показао се као прави стручњак за овај посао. Уосталом, зашто да одмах не кажемо, постао је, чак, *најбољи* у томе од свих паса на депонији. И они најстарији питали су га за савет:

– Слушај 'вамо, баш сам био на трагу једне јунеће коске, оне шећерне, знаш, шупље, од које се прави супа – и, наједном, изгубљено! Да не знаш, можда...

– Иза оне тракторске гуме, тамо, поред писаће машине – одговорио би Куцов, и не чекајући крај питања.

Депонија је, међутим, имала и својих опасних страна. Осим свега онога чиме се можете посећи, осим свега онога на шта се можете убости, осим свега онога што вас може опрљити, осим свега онога што је мање или више отровно, било је ту и пацова, мачака (срећом, углавном су међусобно ратовале) и других паса.

Најчешће би мирис припао ономе ко га први открије. Ту се нисте могли преварити. Јер, ако би неки други пас већ кренуо тим трагом, е, па – онда бисте најпре осетили мирис тог пса. И морали сте да следите неки други траг. То је било главно правило, то је био закон. Међутим, да би се нашао добар траг, да би се дошло до нечега што стварно вреди (до кости од печења, на пример), требало је врло рано устати, дочекати ђубретарски камион, одмах се бацити на посао. Једино што свуда има лењиваца, оних који се ужасавају раног устајања, оних који радије препуштају другима да обаве посао и онда се појаве у правом тренутку, накострешени, искежених зуба, зажарених очију. И њему су покушали да сместе такву игру, једном или двапут, али се умешала Гарава Њушка. Која је била веома, веома поштована. Које су се веома, веома прибојавали. И онда је требало видети како тај лопов постаје пред њом мањи од маковог зрна, како одмиче спуштене главе и подвијена репа.

– Па не, стварно, без све шале!

А ипак, више није била тако снажна. Била је већ стара. Али је код других уживала велики углед, што је и те како важно.

Авај! Постојао је и низ других опасности. Најопаснији тренутак био сам долазак ђубретарских камиона. Заправо, то је био и најбољи и најгори тренутак у дану. Толико опасан да су многи пси одбијали да присуствују лавини, када покуља из камиона.

– Нема ту много мудрости – тврдила је Гарава Њушка. – Ако хоћеш да уочиш добре комаде мораш да будеш ту, на дну депоније, и пажљиво осматраш шта ће се све скотрљати кад лавина крене.

– Шта се ту све, сто му громова, не би сливало! Шта све с тих висина не би падало!

– Ако станеш горе, ништа нећеш видети; треба да осматраш одоздо, јер тако пушташ да се товар слегне, да се распореди смеће по депонији. И увек пази на предмете који могу да те згњече!

– Шта да ми ураде?

– Мотри добро на све што је тешко, што је направљено од гвожђа или дрвета, што може да те здроби, да те смрска. Такве предмете ваља избегавати, скоком удесно или улево, али притом и даље треба да осматраш истовар, да ти не промакну комади из месаре који падају у великим картонским паковањима.

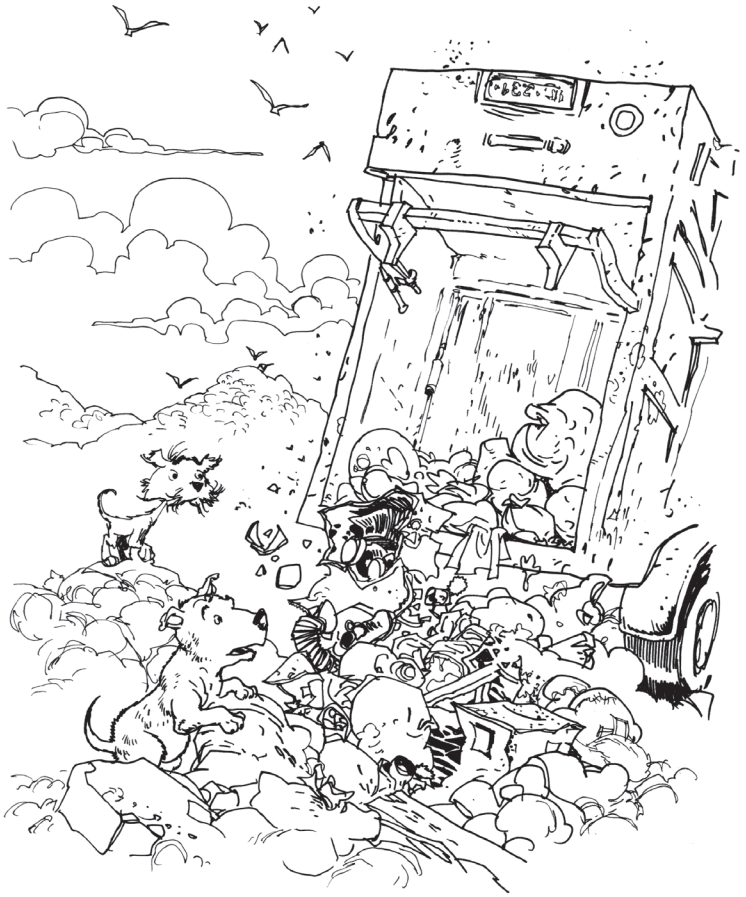

И онда би му показивала скокове. Још је била невероватно покретна.

– Снага ништа не значи у животу. Само је ескиважа важна!

– А шта је то?

– Ескиважа! Па то је вештина над вештинама: умеће избегавања удараца! Пази на мадрац!

Мадрац се с треском заустави тачно иза њих, а опруге у њему тужно замјаукаше. Части ми, неких јутара је изгледало као да вам читав град пада на главу! Као да су ђубретарски камиони били праве куће, и као да су те куће празниле читаву своју садржину! Било је ту кревета, ормара, фотеља, телевизора који би експлодирали у додиру са земљом, као да је прорадио вулкан у њима!

Али колико год били пажљиви, свакога може стићи нека повреда. И колико год да сте срећни, могу вас стићи туга и несрећа. (И *vice versa*, то јест обрнуто, увек важи, на нашу радост.)

То се десило једног летњег, прозрачног јутра. С мора је дувао маестрал, читаве ноћи. Небо је било чисто као добро олизан метални пладањ. Куцов и Гарава Њушка рано су се дигли, са сунцем, ведро расположени. Волели су летње доба. Пре свега, зато што им се свиђало када је топло. Затим, зато што је лети, на Азурној обали, туристичка сезона: становници депоније никада нису јели боље него док она траје. Због ресторана.

И сада, ето, седе обоје, Куцов и Гарава Њушка, на дну депоније, стрпљиво. Из даљине се зачула тутњава мотора. Онда се појавио облак прашине, тамо, иза алеје пла-

тана посађених дуж друма. Ево и ђубретарских камиона. Тада је вулкан прорадио, лавина је кренула.

Како се то догодило? Муњевито. Несрећни случај. Недостатак среће. Све су избегли. Уочили су добра места. А ипак се десило. То је излетело из камиона. Било је огромно и бело. Било је гвоздено. Одскочило је ударивши о једно брдашце и окренуло се тешко у лету, у ваздуху.

– Пази на тај фрижидер! – упозорила га је Гарава Њушка.

И док је Куцов, смејући се, направио бочни скок, она је одскочила унапред како би пустила да фрижидер падне иза ње. Тако се и десило. Али, авај, фрижидер је имао врата, и врата су се у лету одвојила. Гарава Њушка их није видела јер су била с горње стране, заклоњена фрижидером. Та су је врата убила. Када је Куцов видео Гараву Њушку како лежи, трза се и дахће, мислио је да се шали. Трчкарао је око ње, вртећи туром и кевћући.

– Престани да се глупираш – прошаптала је Гарава Њушка – није тренутак за то.

Он се заустави у месту и, први пут у животу, осети како му ледени трнци пролазе низ кичму: Истински Страх. Нашао је снаге да јој приђе. Гарава Њушка могла је још само да прошапће:

– Ако одеш у град – казала је – пази на аутомобиле. Ескиважа, малецки, ески…ва….

ГАЗДАРИЦА?

Не остаје се на месту несреће, размишљао је Куцов. Одатле се одлази. Али је истовремено мислио: „Никада више нећу бити срећан као што сам овде био“.

Сви су се пси окупили око њега. Пустили су га да плаче, ништа нису говорили. Били су око њега, то је било најважније. Камиони за одношење смећа су отишли; у муклој тишини, чуло се само како Куцов цвили и јеца. Прошао је један воз изнад депоније: испустио је отегнути, тужни писак. „Зашто ми је говорила о граду?“ – питао се Куцов у сузама. Откако ју је знао, град му је поменула само два-три пута, али се никада, никада на тој теми није задржала. Једнога дана поставио јој је питање:

– Јеси л’ упознала град? Била си тамо?

– Јесам.

Настао је мук.

– Па је л’ леп?

– Као и све друго; има и добрих и рђавих страна.

Опет тишина.

– А зашто ниси остала? Зашто си дошла да живиш на депонији?

Оклевала је мало. Сенка јој је прешла преко очију. А онда му је дала чудан одговор:

– Зато што, како је говорила моја газдарица: „Не можеш живети и у садашњости и у прошлости“.

Куцов је најпре покушао да разуме, а онда је викнуо:

– Имала си газдарицу?

– Имала сам газдарицу.

– Симпатичну?

После тог питања дуго је ћутала, а онда је одговорила сасвим измењеним гласом, сетним, благим, тајанственим, пуним дивљења, саучесништва, туге и ко зна чега све још:

– Веома!

Затим је додала, поносито:

– Добро сам је издресирала…

Сигурно му је зато говорила о граду пре него што је издахнула. Да би отишао и тамо нашао газдарицу, и он, па поред ње провео свој псећи живот. Кружио је погледом по депонији и свим другим окупљеним псима. Наравно да нису пружали блиставу слику због свих тих поломљених ушију, ишчашених шапа, косопасице[2], подочњака, због хиљада бува које су упадљиво с њих скакале увис на сунцу, али највише, највише због тог израза самоће у сваком погледу!

– Добро, Гарава Њушко – обећао је – отићи ћу у град и наћи себи газдарицу.

[2] Косопасица је опадање косе или длаке, због чега настају округласта, сасвим глатка места на кожи.

И зато се нико није зачудио кад је пробио круг окупљених пријатеља, успео се уз брдо на депонији и запутио друмом дуж којег је био дрворед платана, не осврнувши се ни један једини пут. И даље је плакао, али се није окретао.

– Када донесеш неку одлуку, више се не враћај назад – својевремено му је препоручила Гарава Њушка.

И појаснила:

– Оклевање је смртни непријатељ паса!

VI

ГРАД

Ако сад Куцов мрда шапама у сну, ако дува као фока, ако му срце снажно удара, то је зато што иде, што журно хита ка граду. Врло се добро сећа тог свог путешествија до града. Јер, град је био далеко. Али га је нашао без пô муке. Довољно је било да следи онај тунел мириса који су ђубретарски камиони прокрчили у јутарњем ваздуху, на повратку с депоније. Сваки пут када би му нека кола долазила у сусрет, хоп! – Куцов би направио бочни скок. Ескиважу. А онда би поново заронио у тунел мириса. Одмицао је све даље маленим покретима маленог пса, оним корачићима брзим као четири штрикаће игле када спретно плету. Није се заустављао, није се одмарао. Више није плакао. Само је на једно мислио: да стигне до града и нађе газдарицу, како му је Гарава Њушка саветовала. Наједном се тунел мириса располутио. Начас је оклевао, а онда кренуо његовим левим краком. Журио је даље, њушке спуштене уз само тле, с невероватном упорношћу. Тунел се опет расцепио надвоје. Овога пута, Куцов је кренуо десним краком. Затим је опет скренуо налево, па

наново надесно. Коначно је опазио да више нема тунела, да су мириси раштркани свуда око њега. Тек је тада дигао главу, сео на тур, исплазио језик оволиии-ико дугачак, и добрано одахнуо. Налазио се у самом средишту града.

А град је био баш велики. Препун кућа и аутомобила (Куцов је постао краљ ескиваже), препун становника и туриста. Била је то Ница. Сигурно није тешко наћи газдарицу, кад је свуда около толико људи. Засад је на уму имао само једно: био је страшно гладан. Свака ствар у своје време. Одигао је њушку и дуго њушкао, ширећи ноздрве што је више могао. Ту се ковитлало четрдесетак мириса. Препознао их је сместа, баш све. Били су, разуме се, свежији него они на депонији, али су то били ти мириси. Исти. Није се могао преварити.

– То је, дакле, град... депонија, само већа, раштркана и... свежија.

Разврставао је мирисе један по један, остављајући по страни оне који су долазили од гуме, бензина, поморанџи, цвећа, ципела; наједном му се десна ноздрва раширила, лева обрва му се повила, пљувачка му је поцурила у уста. Нашао је оно што је тражио: бајни мирис меса. И баш ту, у близини! Месара сигурно није далеко.

И стварно: била је одмах ту. С друге стране улице. Али је месар имао стотинак кила. И застрашујући изглед. Ножеви су били свуда около. Кецеља му је била велика као одбрамбена зидина. Стајао је на самом прагу. С песницама на боковима. Које су биле као маљеви.

„Чувај се људи, непредвидљиви су.“ (Глас Гараве Њушке одзвањао је у Куцовљевом сећању.)

Куцов је седео насред плочника. Гледао је месара како стоји на тротоару преко пута. Пљувачка му се сад сливала низ шапе. Какав боговски мирис! Какво фантастично месо! А каква га само глад мори...! Повремено би кола прошла улицом и заклонила му видик: тада, на трен, више не би видео месара. Сваки пут би се понадао да месар, када кола прођу, више неће стајати тамо. Али залуд: он је и даље био тамо, још страшнији него пре. Мирис је, међутим, и даље испуњавао Куцовљеве ноздрве. Чак је заузео место свих других мириса: просто их је растерао. Сада је, дакле, само још тај мирис меса удисао. Ударио му је у главу. Балавио је толико да се пред њим направила права барица на плочнику. Мирис, месар, месар, мирис... „Морам да донесем одлуку.“ „Размисли добро, одлучи се, и више не мењај мишљење.“ (Гарава Њушка је била у праву.) Усредсредио се. Осмотрио је пажљиво месара. Приметио је једну појединост. Између месарових ногу и доње ивице кецеље постојао је мали четвртасти простор. Таман толики да пас његове величине може да прође.

„Ево шта ћу: стругнућу преко улице пуном брзином, провући ћу му се како знам и умем између ногу, скочићу на прво парче меса које угледам и изјурити онако како сам дошао. Он је предебео, тром, а ја сам брз: неће ме ухватити. Уз мало среће, можда чак ништа неће ни приметити.“

Наравно, баш ништа се није десило онако како је предвидео. Јесте јурнуо напред, али када се нашао насред коловоза, гомила застрашујућих догађаја десила се у исти мах. Најпре је чуо урлик који га је заледио

у месту; затим је видео месара како се баца на њега, са испруженим црвеним шакама; онда се нашао привијен уз његова голема прса; на крају, зачуо је експлозију месарових речи, громку грмљавину његовог гласа у својим ушима:

– Тако значи? Лепо, богами! Код нас сте дошли да бисте нам газили псе? Шта кажеш? Дуриш се, је ли, а? Љут си, је л' тако? А хоћеш ја, можда, да се мало наљутим? Па би видео све звезде, престоничку ти мамицу твоју! Бриши ми с очију, Паризлијо, док кажем кекс, чујеш ли?!

Разлегао се онда још један урлајући тон, страшан: звук који су, када је Паризлија кренуо, испустиле гуме његовог аутомобила... Тог аута који, умало, није прегазио Куцова.

Сада га је месар држао у шаци и посматрао, гледајући га право у очи.

– А који си, бре, ти? Одакле стижеш? Како се зовеш? Није да си, мајке ти, баш неки лепотан! Јеси ли гладан?

И ето. Месар му је дао величанствену кост, на којој је било још подоста меса. Пустио га је да на миру ту кост глође усред радње, на пиљевини којом је под био прекривен. Затим га је оставио да лепо свари то што је појео. Куцов је потом заспао, слушајући како месар прича шта се збило, свим својим муштеријама заредом:

– Питао сам га да ли је дошао да би газио наше псе, проклети Паризлија! И питао сам га да ли се можда љути, господин фини, и да л' можда хоће мене да види како изгледам када се разљутим...

Када се Куцов пробудио, неколико сати касније, месар је навлачио гвоздену решетку преко излога своје радње. Пре него што ће је забравити, окренуо се ка Куцову.

– Шта ћеш сад? 'Оћеш да остајеш или да идеш?

Куцов му је пришао. Није тражио газду, већ газдарицу. Штета. Шапом је загребао по таласастој гвозденој решетки.

– Ха! Решио си да идеш? У реду. Па нека! Живи и даље свој псећи живот, ајде, ћао...

У месаровом гласу није било никаквог гнева. Нити икакве туге. Као да је хтео да каже: „Код мене, знаш, свако ради шта му је драго. То је слобода.“ А онда је ипак додао, много строжим гласом:

– Али ипак пази да те не прегазе, знаш! Нека ти ово данас буде добра лекција!